

Tööõpetus

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
- 2) õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
- 3) tunneb ning kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
- 4) mõtleb loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
- 5) töötab ohutult üksi ja koos teistega;
- 6) hoiab puhtust kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
- 7) teab tervisliku toitumise vajalikkust;
- 8) hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

2 Õppesisu ja tegevus ning õpitulemused klasside kaupa

I kooliaste

I kooliastme õpitulemused

3. klassi õpilane:

- 1) töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
- 2) hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- 3) oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- 4) leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
- 5) hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

1. klass

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
1. Materjalid 1. Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. 2. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.	Õpilane 1) eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); 2) võrdleb materjalide üldisi omadusi;	Loodusõpetus: mõistab, et inimene on osa loodusest, et inimese elu sõltub loodusest Matemaatika: loendab ümbritseva maailma esemeid; loendab ning liigitab ja võrdleb neid ühekahe tunnuse järgi.

<p>2. Kavandamine</p> <p>1. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval.</p> <p>2. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;</p> <p>2) kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid;</p>	<p>Eesti keel: väljendusoskus, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi</p> <p>Kunst: julgustada märkama erinevaid visuaalseid nähtusi, leidma oma viisi oma elamuste väljendamiseks kunstiteostena, saatjaks delikaatne suunamine vormiküsimustes</p>
<p>3. Töötamine</p> <p>1. Töötamine suulise juhendamise järgi.</p> <p>2. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi;</p> <p>2) julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda;</p>	<p>Eesti keel: kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi, juhendite kohaselt; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta</p>
	<p>3) toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust;</p> <p>4) arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrahoiu üle;</p> <p>5) tutvustab ja hindab oma tööd.</p>	<p>Matemaatika: hoiab korras oma töökoha, tegutseb klassis ja grupis teisi arvestavalt, mõistes, et see on oluline osa töökultuurist</p>

<p>4. Tööviisid</p> <p>1. Materjalide lihtsamad viisid töötlemise viisid (mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, vestmine, saagimine, heegeldamine, detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, naelutamine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>2. Sagedasemad töövahendid (käärid, nuga, nõel, heegelnõel, naaskel, vasar, saag, kruvikeeraja, lõiketangid, näpitsad jne), nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.</p> <p>3. Jõukohaste esemete valmistamine.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) kasutab materjale säästlikult;</p> <p>2) valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid;</p> <p>3) käsitleb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;</p> <p>4) kasutab paberit ning kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades;</p> <p>5) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;</p> <p>6) valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid.</p>	<p>Loodusõpetus: tunneb huvi looduse vastu ning suhtub loodusesse säästvalt</p> <p>Matemaatika: kasutab suuruste mõõtmisel sobivaid abivahendeid ning mõõtühikuid</p> <p>Kunst: Tehniliste oskuste omandamine toimub loova tegevuse käigus</p>
<p>5. Kodundus</p> <p>1. Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine.</p> <p>2. Rõivaste ning jalatsite korrashoid. Isiklik hügieen.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid</p> <p>2) selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest.</p>	<p>Eesti keel: väljendusoskus, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi</p> <p>Loodusõpetus: tunneb huvi looduse vastu ning suhtub loodusesse säästvalt; väärtustab tervislikke eluviise</p>

2. klass

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
<p>Kavandamine</p> <p>1. Ümbritsevate esemete vaatlemine, tundma õppimine ja hindamine.</p> <p>2. Oma idee kavandamine ja teostamine. Eseme sobitamine keskkonda.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) Kirjeldab ja hindab oma ideid.</p> <p>2) Oskab koostada lihtsamaid kavandeid.</p> <p>3) Kavandab lihtsamaid esemeid.</p>	<p>Eesti keel: väljendusoskus.</p> <p>Matemaatika: mõõtmine, plaani joonestamine.</p> <p>Kunstiõpetus: värvusõpetus, vormiõpetus.</p>

<p>Materjalid</p> <p>1. Looduslikud ja tehismaterjalid. Materjalide saamislugu, omadused, otstarve, kasutamine (savi, paber, puuvillane riie, niit, lõng).</p> <p>2. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. 3. Materjalide ja töövahendite sobivus. 4. Erinevate materjalide ühendamine.</p> <p>5. Säästlik materjalide kasutamine.</p> <p>6. Materjalide taaskasutamine.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale.</p> <p>2) Võrdleb materjalide üldisi omadusi.</p> <p>3) Oskab materjale omavahel sobitada, ühendada ja säästlikult kasutada.</p>	<p>Loodusõpetus: materjalide tundmaõppimine. Kuidas korjata looduslikku materjali. Loodushoid.</p>
<p>Töötamine</p> <p>1. Töötamine suulise tööjuhendamise järgi.</p> <p>2. Töötamine oma kavandi järgi.</p> <p>3. Töötamine kirjaliku tööjuhendi järgi.</p> <p>4. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) Töötab õpetaja suulise juhendamise järgi.</p> <p>2) Töötab kavandi järgi.</p> <p>3) Töötab kirjaliku tööjuhendi järgi.</p> <p>4) Valib ise oma idee teostamiseks võimalusi.</p> <p>5) Tutvustab ja hindab oma tööd.</p>	<p>Eesti keel: kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud juhendite kohaselt; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.</p>
<p>Tööviisid</p> <p>1. Paberi- ja kartongitööd: paberi rebimine, lõikamine, voltimine, mõõtmine, märkimine, šabloonide kasutamine,</p>	<p>Õpilane</p> <p>1) Kasutab materjale säästlikult.</p> <p>2) Valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid.</p>	<p>Inimeseõpetus: mina ja minu pere. Pere tähtpäevad, kingituste valmistamine. Kodu traditsioonid ja kodused tööd.</p>
<p>Õppesisu</p>	<p>Õpitulemused</p>	<p>Lõiming</p>
<p>1. imimine, paberitööde kaunistamine, töö värvimine (värvimise erivõtted), modelleerimine,</p>	<p>3) Käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ja ohutult.</p>	<p>Kunstiõpetus: eluslooduse, eluta looduse ja tehisvormide kujutamine joone ja silueti abil.</p>

<p>konstrueerimine paberist, kartongist ja papist (nende kasutamine koos teiste materjalidega).</p> <p>2. Voolimine: materjali ettevalmistamine voolimiseks, savi rullimine, veeretamine pihkude vahel, kumer- ja õõnesvormide voolimine, savitükist väiksemate osade väljavajutamine, ümarplastikas teostatud figuuridele väikeste detailide lisamine.</p> <p>3. Meisterdamine: aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. Pisiesemete kasutamine meisterdamiseks, neist mänguasjade, mudelite, konstrueerimine. Detailide erinevad ühendamisviisid.</p> <p>4. Punumine. Punutud suveniiride ja esemete valmistamine.</p>	<p>4) Kasutab paberit ja kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades.</p> <p>5) Modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid.</p> <p>6) Valmistab tekstiilmaterjalidest esemeid.</p>	<p>Loodusõpetus: tööd looduslikust materjalist.</p> <p>Emakeel: folkloor. Muinasjutud, näidendid.</p> <p>Läbivad teemad: Keskkond ja säästev areng: hoidev toimimine kodus ja koduümbruses; inimese sõltuvus loodusest, keskkonda hoidvad väärtushinnangud ja käitumisnormid. Tööalane karjäär ja selle kujundamine: koos tegutsemine reeglite järgi; kodukohas esinevad ametid ja nende tähtsus; vanemate tööd ja ametid.</p>
---	---	---

<p>5. Õmblemine. Nõela niiditamine. Niidi kinnitamine riidesse õmblemise ja tikkimise alustamisel ja lõpetamisel. Niidi lõikamine ja jätkamine. Pistete õmblemine. Eelpiste.</p> <p>6. Ühekordne palistus. Töö käes hoidmine õmblemisel. Riide lõikamine: riideserva tasandamine, kujundite väljalõikamine. Lõike paigutamine riidele. Pehme mänguasja kavandamine ja õmblemine. Nööbi õmblemine.</p> <p>7. Lõngatööd ja heegeldamine. Heegelnõela hoidmine töötamisel. Alg-, ahelsilmus. Narmaste sõlmimine. Lõngajätmetest stiliseeritud nukkude valmistamine.</p>		
--	--	--

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
Kodundus	Õpilane	Inimeseõpetus: Mina ja meie, meeskonnatöö tähtsus ja reeglid.

<p>Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul.</p> <p>Isiklik hügieen.</p> <p>Käitumisnormid.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Oskab teha lihtsamaid korrastustöid. 2) Oskab käituda viisakalt. 3) Teeb isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse eest. 	<p>Kehaline kasvatus: hügieeniharjumuste kujundamine.</p> <p>Kunstiõpetus: tähtpäevakaartide joonistamine.</p> <p>Läbiv teema: keskkond ja säästev areng.</p> <p>Eesti keel: tähtpäevaluule.</p>
---	---	--

3. klass

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
<p>Kavandamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval. 2. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. 	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kavandab lihtsamaid esemeid/tooteid. 2) Kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid. 3) Leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi. 	<p>Eesti keel: väljendusoskus, kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi.</p> <p>Kunstiõpetus: erinevate esemete disainimine ning valmistamine pakub õpilastele</p>
<p>3. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.</p>	<p>4) Märkab esemetel rahvuslikke elemente.</p>	<p>loomingulise eneseväljendamise võimalusi.</p> <p>Matemaatika: loogiline mõtlemine, võrdlemine, mõõtmine</p>

<p>Materjalid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Looduslikud ning tehismaterjalid. 2. Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. 3. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. 4. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks. 	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale. 2) Võrdleb materjalide üldisi omadusi. 3) Oskab materjale ühendada ja kasutada. 	<p>Loodusõpetus: tutvumine erinevate looduslike ja tehismaterjalidega ning nende materjalide omadustega.</p>
<p>Töötamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Töötamine suulise juhendamise järgi. 2. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. 3. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. 4. Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele. 5. Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine. 6. Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine. 	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Töötab suulise ja kirjaliku juhendamise abil, vajadusel kasutab abivahendina jooniseid. 2) Omandab iseseisva mõtlemise, otsustamise, töötamise oskuse, õpib oma tööd kriitiliselt hindama. 3) Õpib oma tööd kavandama, endale võetud tööülesandeid täitma. 4) Õpib töötama üksi ja kollektiivselt, vastutama enda ning kaaslaste eest. 5) Leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi. 6) Hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst. 	<p>Eesti keel: kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud juhendite kohaselt; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta.</p>

Õppesisu	Õpitulemused	Lõiming
<p>Tööviisid</p> <p>1. Paberi- ja kartongitööd: paberi rebimine, lõikamine, voltimine, mõõtmine, märkimine, šabloonide kasutamine, liimimine, paberitööde kaunistamine, töö värvimine (värvimise erivõtted), modelleerimine, konstrueerimine paberist, kartongist ja papist (nende kasutamine koos teiste materjalidega).</p> <p>2. Voolimine: materjali ettevalmistamine voolimiseks, savi rullimine, veeretamine pihkude vahel, kumer- ja õõnesvormide voolimine, savitükist väiksemate osade väljavajutamine, ümarplastikas teostatud figuuridele väikeste detailide lisamine. Reljeefse ornamendi voolimine. Liikumisasendis figuuride voolimine.</p> <p>3. Meisterdamine: aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. Pisiesemete kasutamine meisterdamiseks, neist mänguasjade, mudelite, konstrueerimine. Detailide erinevad ühendamisviisid.</p>	<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kasutab materjale säästlikult. 2) Valib erinevaid töötlemisviise ja vahendeid. 3) Käsitseb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult. 4) Kasutab paberit ja kartongi tasapinnalisi ja ruumilisi esemeid valmistades. 5) Modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid. 6) Valmistab tekstiilmaterjalist väiksemaid esemeid. <p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid. 2) Oskab katta lauda. 3) Selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest. 4) Tegutseb säästliku tarbijana. <p>Järgib viisakusreegleid söögilauas, kodus ja väljaspool kodu.</p>	<p>Eesti keel: õppetekstid, kirjalike ja suuliste töökorralduste mõistmine, temaatilised lugemispalad, tööjuhendite tegemine, tööjuhendite lugemine.</p> <p>Matemaatika: joonlauuga mõõtmine, geomeetrilised kujundid, sirkliga joonestamine.</p> <p>Loodusõpetus: looduslikud materjalid, materjalide omadused, elus ja eluta loodus, materjalide kuivatamine, puude liigid ja omadused, riide valmistamine, lina ja linakasvatus, lõnga saamisloogu, villane- ja kunstlõng.</p> <p>Kunstiõpetus: šabloonide joonistamine, rahvusornamentika, skeemide, plaanide joonistamine, värvusõpetus, erinevate värvide omadused, lõigete konstrueerimine.</p> <p>Läbiv teema: Keskkond ja säästev areng.</p> <p>Loodusõpetus: tervislik toitumine, puhastusvahendid, lilled ja lilleseadematerjalid.</p> <p>Kunstiõpetus: lauakaartide joonistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus: terviseteadlik käitumine, tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi väärtustamine.</p>

Punumine. Punutud
suveniiride ja esemete
valmistamine. Punutud

paelad ja nõõrid:
kolmeharuline palmik,
keerunöör.

5. **Õmblemine.** Nõela
niiditamine. Niidi
kinnitamine riidesse
õmblemise ja tikkimise
alustamisel ja lõpetamisel.
Niidi lõikamine ja
jätkamine. Pistete
õmblemine. Eelpiste ja
tikkpiste. Töö
käeshoidmine õmlemisel.
Riide lõikamine:
riideserva tasandamine,
kujundite väljalõikamine.
Lõike paigutamine riidele.
Pehme mänguasja
kavandamine ja
õmblemine. Nööbi
õmblemine.

6. **Lõngatööd ja
heegeldamine.**

Heegelnõela hoidmine
töötamisel. Alg-, ahelsilmus.
Tuti ja tupsu valmistamine.
Narmaste sõlmimine.
Lõngajäätmetest stiliseeritud
nukkude valmistamine.

Kodundus

1. Tervislik toiduvalik.
2. Laua katmine,
kaunistamine ja
koristamine.
3. Lihtsamate võileibade
valmistamine, joogi
pakkumine.
4. Isiklik hügieen.
5. Säätlik tarbimine.

Jäätmete sorteerimine. Viisakas käitumine.		
---	--	--